

Permanenta lösningar för att underlätta för företag och enskilda att verka över nationsgränserna,

Nordkalottkonferensen 20 augusti

Mina damer och herrar,

Mitt namn är Johan Tiedemann och jag arbetar som statssekreterare med ansvar för nordiskt samarbete. Min chef är Cristina Husmark Pehrsson, som är både socialförsäkringsminister och nordisk samarbetsminister.

Få länder står varandra så nära som Finland, Norge och Sverige. Till del beror det på att alla tre länderna delar landgräns. Norge och Sverige delar till exempel Europas längsta landgräns. Men vi har även ett stort språkligt utbyte, vi har ett gemensamt kulturarv och ett gemensamt förflutet som givit de starka ekonomiska och folkliga band som vi har i dag.

För Sverige är både Finland och Norge viktiga exportmarknader. Norge tävlar med Tyskland om att vara den enskilt största exportmarknaden för Sverige men även Finland tillhör Sveriges största exportmarknader.

Norge har sedan början av 1970-talet haft större ekonomisk tillväxt än de flesta industriländer. Arbetslösheten har därför varit ganska låg i Norge och många svenskar har därför sökt sig dit för arbete. Tidigare har arbetskraftsinvandringen från Finland till Sverige varit av stor vikt för de båda länderna. De flesta svenskar har idag vänner, bekanta eller arbetskamrater med finsk påbrå.

Många väljer numera att pendla över gränserna i Norden för att arbeta. I gränsregionerna mellan de nordiska länderna blir det allt vanligare att invånarna bor i ett land och arbetar eller studerar i ett annat. Ungefär 83 000 nordbor arbetar idag i ett annat nordiskt land.

Genom gränspendlingen har vi till exempel i Sverige kunnat ta del av de goda tiderna i Norge. Det bidrar till högre tillväxt och välfärd i de kommuner som gränsar till Norge och det knyter länderna närmare varandra. Även utbytet över gränsen mellan Sverige och Finland är ansenligt och märks särskilt genom det goda samarbetet i Haparanda-Torneå.

Det här är en utveckling som vi har all anledning att vara glada över och på alla sätt uppmuntra. Vi kan nämligen i Norden dra fördel av våra integrerade näringsliv och arbetsmarknader genom att våra medborgare kan få arbete i branscher och på orter där det råder goda ekonomiska tider.

Vi har nytta av en gemensam arbetsmarknad där människor har fler möjligheter att få jobb beroende på var det råkar vara goda tider. Möjligheterna att välja önskat arbete blir genom den utvidgade arbetsmarknaden större för den enskilde arbetstagaren och företagen kan välja rätt kompetens från ett större utbud av arbetskraft.

Men det ställer krav på att vi gör det lättare för människor och företag att fritt röra sig mellan länderna. Det är viktigt att även de nordligare delarna av våra länder uppmärksammas i detta sammanhang. En väl fungerande och integrerad arbetsmarknad kan bidra till att stärka Nordkalottområdet attraktionskraft.

Därför har Sveriges regering prioriterat gränshinder. Det handlar om att ändra lagar eller ta bort onödiga byråkratiska hinder som försvårar för människor att röra sig fritt över våra gränser.

Hittills under mandatperioden har knappt ett trettiotal gränshinder lösts. Vilket är långt fler än förra mandatperioden.

För att nämna ett exempel från de nordligare delarna av våra länder så kunde tidigare inte väktare i Haparanda korsa gränsen med penningtransporter. Man var tvungen att låta pengarna gå från Haparanda via Stockholm och Helsingfors innan de kom till Torneå. Löjligt kan tyckas, och därför infördes en bestämmelse om att väktarbolag kan verka i grannlandet.

Gränshinder kan även handla om att det numera är möjligt att göra spontana arbetssökarresor inom dagpendlingsavstånd.

Det kan handla om rätt att ta arbete i grannlandet utan att gå ur svensk a-kassa.

Det kan också handla om att få rehabilitering vid sjukfrånvaro i bosättningslandet så att man slipper åka över till arbetslandet.

Den svenska regeringen kan inte agera ensamt för att underlätta rörligheten i Norden. Vi är beroende av både goda bilaterala relationer med Finland, Norge och Danmark. EU-lagstiftningen som också till stor del berör Norge genom medlemskapet i EES måste följas. Vi är också beroende av ett väl fungerande nordiskt samarbete.

En huvudprioritering i det nordiska samarbetet är att ta bort gränshinder mellan länderna och uppmuntra ökad rörlighet.

Inom det nordiska samarbetet har vi tillsatt Gränshinderforum på initiativ av de nordiska statsministrarna. Gränshinderforum har i uppdrag att lyfta fram och prioritera frågor om gränshinder i Norden. Med hjälp av nationella myndigheter och departement ska forumet utarbeta konkreta lösningsförslag på dessa problem.

Vi har också beslutat om att finansiera informations- och rådgivningstjänster med nordiska medel genom Nordiska ministerrådet. Det betyder att informations- och rådgivningstjänsten GrenseTjänsten, som arbetar med svensk-norska frågor, och andra gränsregionala samarbeten som syftar till att minska effekterna av gränshinder skulle kunna få sin långsiktiga finansiering löst.

Det gränsregionala samarbetet och gränshindersarbetet i norr har varit föremål för diskussioner många gånger de senaste åren. Bland annat i samband med att Nordiska samarbetsministern Cristina Husmark Pehrsson under fjolåret besökte Haparanda. Jag själv diskuterade frågan i samband med ett besök i Kiruna.

Förutsättningarna för gränssamarbete i Nordkalotten är speciella på många sätt. Det blir särskilt tydligt när man tänker på att Nordkalotten är den fjärdedel av Norden som ligger norr om polcirkeln. Det är också ett område där Finland, Norge och Sverige delar gräns, varav den ena gränsen är mellan två EU-medlemmar. Dessutom kommer exploateringen av malmförekomsterna i Pajala-Kolari att ställa stora krav på gränshindersarbetet i Nordkalotten.

Det finns ett stort antal organisationer i Nordkalottområdet som arbetar med gränsfrågor, till exempel Nordkalotträdet och Tornedalsrådet. Dessutom gav regeringen 250 000 kronor till Crossborder Tornedalen, ett partnerskapsprojekt för arbetsmarknaden i Tornedalen.

Den svenska regeringen vill vidareutveckla gränshindersarbetet i Nordkalottenområdet. Regeringen gav i december GrenseTjänsten 85 000 svenska kronor för att undersöka förutsättningarna för att om möjligt uppnå ett bättre gränshinderssamarbete i Nordkalottenområdet. En arbetsgrupp bestående av berörda parter har under året arbetat med frågan och arbetsgruppen har nu lämnat sitt förslag.

För gränshinder mellan Norge och Sverige föreslås att den svensk-norska ”norra dimensionen” bör bli tydligare genom representation i GrenseTjänstens Gränseråd. Även gränshinder mellan Norge och Finland bör kunna hanteras inom befintlig verksamhet. För gränshinder mellan Finland och Sverige föreslås en ny organisation, ett ”Grensråd Nordkalotten”, baserad på GrenseTjänsten och det svensk-norska Grenserådet. Den nya organisationens uppdrag blir därmed att hantera gränshindersfrågor för den svensk-finska gränsen.

Vi tittar nu på förslaget i positiv anda med förhoppningen att formalisera gränshindersarbetet i Nordkalotten.

Den uppräknig som jag just gjort av vad som görs för att undanröja gränshinder syftar inte till att ge intrycket av att allt är bra. Tvärtom är det min regerings ambition att fortsätta arbetet med att ta bort gränshinder. Det är helt enkelt så att med färre hinder kan fler komma i arbete.

Låt mig avslutningsvis säga att som ni förstår så är gränshinderarbetet långt ifrån glamoröst men ändå av mycket stor vikt. Gränshinderarbete handlar om konkret och handfast problemlösning för att uppnå bättre förutsättningar på den nordiska arbetsmarknaden.

Tack för att ni lyssnade!